

# **Badische Landesbibliothek Karlsruhe**

**Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe**

## **Dan. Stalii Regulae Philosophicae explicatae & Orationes aliquot**

**Stahl, Daniel**

**Jenae, 1662**

Regula II. Si concretum praedicatur de concreto, etiam abstractum  
praedicatur de abstracto

**urn:nbn:de:bsz:31-102400**

*Si concretum predicatur de concretò, etiam  
abstractum predicatur de  
abstractò.*

I. In prædicationibus accidentalibus non habet locum. Album enim est dulce, & homo est sciens; non tamen albo edo dulce, nec humanitas est scientia. Quin nec in omnibus essentialibus videtur valere, cum non valeat in iis, quæ prædicantur quidem essentialiter, sed in quale. Verum enim est, cum dico: *Homo est animatus*. Falsum autem, si dicam: *Humanitas est anima*. Perpetua autem veritatis est in prædicationibus quidditativis, sive in iis, quæ prædicantur in quid.

II. Unde etiam Aristoteles *IV. Top. cap. IV.* in problematibus de genere, quod in quid prædicari nemo non novit, locum quendam proposuit de conjugatis (quæ ab aliis rectius dicuntur *cognata*) qui duas hasce continet Regulas, docens: Si propositum dicatur de propositò, tanquam genus, etiam cognatum dici de cognatò, h. e. si abstractum sit genus abstracti, etiam concretum concreti genus esse; & vice versa: Si concretum concreti genus sit, etiam abstractum abstracti genus esse. Idemque  
ali-

asserit  
cassus,  
& i, &  
in his  
cesserit  
horum  
reliqui  
stitia  
scienti  
picè  
Logi

III.  
bus a  
quæ i  
præd  
neris  
vel su  
form  
scien  
dens  
disti  
man  
dum  
quan  
cunc  
quia  
& ve  
cept  
quan

asserit de casibus: Si enim casus sit genus casus, necesse est, etiam abstractum abstracti, & concretum concreti genus esse. Et si in hisce unum sit genus alterius, etiam necesse est, casum casus genus esse. Si autem horum unum non est genus alterius, nec reliqua erunt genera reliquorum; ut, si iustitia scientia est, etiam iuste agere erit, scienter agere, & iustus erit sciens; & si topicè disputare, est artificiosè disputare, Logicus erit artifex, & Logica ars.

III. Cæterùm, quod de prædicationibus accidentalibus, imò quibuscunque, quæ in quale sunt, diximus, sciendum est, prædicationes hujusmodi duplicis esse generis. In quibusdam enim abstracta ipsa, vel subiectum & prædicatum, quantum ad formale, differunt *realiter*: ut *homo est sciens, est animatus*. Scientia enim est accidens, realiter ab homine & humanitate, distinctum, & anima est pars hominis & humanitatis, realiter ab iis distincta. Interdum autem differunt ratione tantùm: ut, *quantum est divisibile*, divisibilitas enim secundum rem est ipsa quantitas, interim quia essentia est primus rerum conceptus, & verò divisibilitas non est de primò conceptu quantitatis, cum primus conceptus quantitatis consistat in extensione, sive in  
hoc

hòc, quod habeat partem extra partem, quem conceptum sequitur, eòque posterior est divisibilitas, (ex eò enim, quod aliquid partem extra partem habet, immediate & sine additione alicujus secundum rem distincti sequitur, quod divisibile sit in hujusmodi partes) ideò divisibile esse, potest dici accidens quantitatis, voce accidentis latè sumtâ, ut opponitur essentia, & sumitur pro omni eò, quod eum de re prædicari possit, de ejus essentiâ non est.

IV. Jam dico: Regulam veram esse de omnibus prædicatis etiam accidentalibus, & quibuscunque in quale, in quibus abstracta solâ ratione distinguuntur: quemadmodum utraque hæc vera est, *quantum est divisibile, & quantitas ejus est divisibilitas.*

V. Scorus *I. dist. V. quest. I.* August. Niph. *III. Metaph. disp. II.* Cajetanus *de ente & essentiâ cap. IV.* Antonius Ruy. *Tract. de prædicat. abstractorum § 15.* & ex parte etiam Suarez *disp. Metaph. VI. sect. X.* istas propositiones: *Humanitas est animalitas, animalitas est rationalitas,* habent pro falsis. Quorum sententia si vera est, securim impingit nostræ doctrinæ hætenus traditæ. Nam I. Regula non erit universim vera de iis, quæ prædicantur in quid. Cum enim dico: *Homo est animal;* prædicatur concretum de con-

soncret  
care ab  
sunt ho  
Convel  
Regula  
quæ pr  
talter  
lâ ratio  
*Humo an*  
*rationali*  
etiam  
Autori  
autem  
*nale, si*  
prædic  
le, eti  
disting  
prædic  
VI.  
*III. sect*  
mnes  
catum  
ris ha  
& pro  
bus a  
ex A  
signif  
jectò.  
In

concretò in quid, nec tamen licebit prædicare abstractum de abstractò, quàm falsum hoc sit: *Humanitas est animalitas*. II. Convellitur id, quod §. *preced.* diximus, Regulam locum habere in omnibus iis, quæ prædicantur in quale, etiam accidentaliter, modò abstractum distinguatur solâ ratione: nam in hisce prædicationibus: *Humanitas est animalitas, animalitas est rationalitas*, termini differunt solâ ratione, etiam concedentibus nonnullis ex citatis Autoribus; cum tamen ipsæ falsæ sint, hæc autem, *Homo est rationalis, animal est rationale*, sint veræ. Sequitur ergò, aliquando prædicari concretum de concretò in quale, etiam quando abstracta solâ ratione distinguitur, ut abstractum non possit prædicari de concretò.

VI. Verùm nos cum *Mendoza disp. Log. III. sect. III.* adductas propositiones, & omnes alias, in quibus subjectum & prædicatum solâ ratione distinguuntur, pro veris habemus. Quod ut paucis explicemus & probemus, sciendum, in propositionibus affirmativis, quemadmodum constat ex Aristotele IX. *Metaphys. s. 21.* copulam significare identitatem prædicati cum subjectò. Hinc igitur

*In quacunque propositione affirmativa prædicatum*

oo

dica-

*dicatum secundum rem idem est cum  
subjecto, illa vera est.*

*Sed in adductis propositionibus affirmati-  
vis, & omnibus, in quibus predicatum,  
& subjectum solâ ratione distinguuntur,  
subjectum & predicatum secundum rem  
idem sunt: quod quidem de adductis  
propositionibus jam supponimus & à  
nonnullis ex citatis Autoribus con-  
ceditur, alibi autè à nobis probatur.*

*Ergo ejusmodi propositiones sunt vera.*

VII. Neque est, quod quis dicat, ad ve-  
ritatem propositionis affirmativæ non suf-  
ficere identitatem realem terminorum,  
sed requiri quoque identitatem rationis.  
Nam si hoc ita esset, nullæ prædicationes  
essent veræ, nisi identicæ, ut: *Homo est ho-  
mo; Albedo est albedo;* in reliquis omnibus  
enim termini, si non realiter, tamen ratio-  
ne distinguuntur. Unde istæ prædicationes  
falsæ essent: *Homo est animal, est rationalis;  
Albedo est color,* quæ longè sunt absurdissi-  
ma. Hæc de re ex professò infrâ in *Diss. de  
Propositionibus*, ubi etiam, sicut & in *Disspat.  
de Toto & Partibus*, rationibus Autorum §. I.  
citorum satisfaciemus. Vide interim  
Mendozam l. c.

IX. Quod igitur §. I. asseruimus Regu-  
am non habere locum in prædicationibus  
acci-

accid  
quale  
bus a  
prob  
IX.  
Arist  
exten  
etiam  
preh

Cui

I. M  
Philo  
Quar  
aut ju  
Et ce  
men  
& in a  
lida d  
est en  
ristot  
esse d  
do co  
II. M  
nostr  
quod  
dicet  
& ger

accidentalibus, nec in aliis, quæ sunt in-  
quale, intellectum volumus de iis, in qui-  
bus abstracta realiter distinguuntur; idq;  
probant exempla ibi proposita.

IX. Constat autem ex iis, quæ §. II. ex  
Aristotele adduximus, has duas Regulas  
extendendas quoq; esse ad ipsos casus, qui  
etiam quodammodo sub concretis com-  
prehendi, aut ad ea reduci possunt.

## REGULA III.

*Cui inest abstractum, de eò predicatur  
concretum.*

I. Hoc non esse universale, docet ipse  
Philosophus *II. Top. cap. I.* hisce verbis:  
*Quare non satis est probare, inesse albedinem,  
aut iustitiam, ne probeatur esse albus, vel iustus.*  
Et certè albedo est in Æthiopo, neque ta-  
men Æthiops albus dici potest. Similiter  
& in aquâ tepidâ calor est, quæ tamen ca-  
lida dici nequit. Si & color est in albedine:  
est enim genus albedinis; at secundum A-  
ristotelem *IV. Phys. t. 1. 23.* genus in specie  
esse dicitur; non tamen dicitur rectè albe-  
do colorata.

II. Nos dicimus I. non intelligendum esse  
nostrum pronunciatum de eò abstractò,  
quod ita alicui inest, ut de eò in quid præ-  
dicetur, quomodo species est in individuò  
& genus in specie & in individuò. Cui enim  
O O 2                      abstra-